

міжнародній арені. Взявши від Вінстона Черчилля ідею «трьох кіл» впливу, а з тетчеризму акцент на британо-американські відносини і намагання підтримувати певний баланс між європейським і атлантичним вектором було отримано наступний «баланс векторів» зовнішньої політики Сполученого Королівства:

- закріплення принципів національного суверенітету Британії;
- відмова від усталених ізоляціоністських тенденцій останніх років;
- подолання євроскептицизму і активізація європейського напрямку;
- активізація двосторонніх «особливих відносин» із США;
- ідея Британії як «трансатлантичного мосту» або ідея «осьової держави»;
- моралізм – як наслідок трансформації міжнародного середовища;
- переосмислення військової стратегії держави.

Третім елементом «оригінальності» виступає модернізація механізму прийняття зовнішньополітичних рішень у державі. Прем'єром було створено ієрархічну структуру, яку склали три ключові рівні. Перший рівень було представлено Королевою, яка виконувала представницьку функцію і не мала вагомого впливу на процес прийняття зовнішньополітичних рішень. Третій рівень було представлено Міністерством закордонних справ, Кабінетом міністрів і Парламентом держави. Як правило. Вони виступали у якості майданчику для публічних дискусій з актуальних питань порядку денного. Самі ж рішення приймалися на другому рівні ієрархії, який було представлено: міністром закордонних справ, інститутом спеціальних радників, вибірними комітетами та власне прем'єр-міністром. Зазвичай, вибірні комітети, створювалися для вивчення певних питань порядку денного. Доповіді, підготовлені ними розглядалися прем'єром, міністром закордонних справ за участі експертів із кола спеціальних радників. Деякі з питань могли розглядатися лише на рівні прем'єра та радника. Міністр закордонних справ в такому випадку ставав посадовцем, який реалізовував подібні рішення.

Четвертий елемент «оригінальності» – це релігійні переконання Тоні Блера. Ентоні Селдон говорив про абсолютну важливість відносин із Богом для Тоні Блера. Релігійність – це відповідь на питання чому політик став такою людиною якою він є і звідки він отримує більшу частину своєї внутрішньої сили. Говорячи про політику Т. Блера, Пол Річардс акцентував увагу на необхідності аналізу її у сукупності із релігійними уявленнями про світовий устрій. Сам же Прем'єр намагаючись продемонструвати різницю між консерваторами і лейбористами зазвичай використовував моральний імператив і релігію. Він говорив про те, що Лейбористи намагаються сформувати таку суспільну свідомість людей, де б основи демократичного-соціалізму і Християнства мали безпосередній взаємозв'язок. Будучи членом Християнського соціалістського руху, політик вважав що існує природний зв'язок між вірою і політикою, і ця віра відіграє фундаментальну роль в підтримці цінностей, які об'єднують Британію як Націю. Саме релігія стала тим підґрунтям за допомогою якого було оформлено морально-етичні ідеї «третього шляху».

УДК 791:316.77

УНІВЕРСАЛЬНЕ І СПЕЦИФІЧНЕ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВИПАДОК АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ

М.Б. Єршомін

Вивчення міжнародної політичної комунікації перебуває у постійній трансформації, яка спричинена не лише зміною міжнародної комунікації як такої, а ще й самим процесом дослідження, складність якого через невелику кількість наявної літератури дослідники відмічали ще у 1950-х рр. З того часу багато що змінилося, адже

міжнародна політична комунікація зазнала значного впливу новітніх технологій у сфері інформації та телекомунікації. Панівний вид медіа, який би впливав на розголос, а, отже, – і актуальність окремих випадків політичної комунікації, багато разів змінювався у ХХ столітті, але найбільшою зміни застав вже у ХХІ ст., коли розвиток мережі Інтернет набув таких масштабів, що став складати якщо не нищівну, то дуже загрозливу конкуренцію колишнім медійним фаворитам – телебаченню, радіомовленню, друкованому слову. Усі ці види зберігаються як актуальні прошарки нового медіа, але з одним величезним «але» – new media привнесли у процеси майже повну інтерактивність. Отож тепер слухач/глядач/читач є не лише споживачем інформації про міжнародну політичну комунікацію, а має досить вагому можливість приймати в ній участь, впливаючи прямо на актуальність та навіть формуючи на основі наявних зв'язків міжнародну політичну комунікацію нового типу.

Теоретична думка до такого статусу населення у якості діючого колективного (подекуди й індивідуального) актора міжнародних відносин досить розгублено підходить до вивчення нового status quo у цій ситуації, а, між тим, актуальність знання міжнародної політичної комунікації у таких умовах не лише нікуди не зникає, а стає більш запитаним на ринку праці, про що свідчить те, що більша частина результатів пошуку «international political communication» у популярному пошуковому сервісі Google – це саме освітні програми з однойменної спеціальності у вишах розвинених країн світу. Гостро постає питання, на які джерела можуть орієнтуватися дослідники настільки специфічної царини. Поодинокі журнальні статті з цього приводу не тільки носять характер дайджесту, а й, здебільшого, датуються 50–80 рр. ХХ ст. Матеріали такого характеру мають безумовну ретроспективну цінність, але у сучасному світі навіть саме поняття наукового тексту все більше має цінність, спираючись не лише на досвід минулого, а й досить конкретні емпіричні приклади з сьогодення.

Сьогодення ж має формат аудіовізуальний – величезна кількість контенту розташованих на спеціалізованих і не дуже відео сервісах та соціальних мережах в Інтернеті дає можливість не лише зануритись у ретроспективний контекст із значно більшою деталізацією та специфікою, елімінувавши прірву абстрактності минулого з точки зору сьогодення. Воно також може спиратися на потужну силу культурних кодів, серед яких аудіовізуальні медіа, здебільшого, оглядаються на *універсальний код кінематографу*. Так чи інакше, але всі відео в Інтернеті, які потрапили туди з інших джерел, або були зроблені спеціально для демонстрації у мережі (а таких зараз переважна більшість), мають опору на більш ніж сторічний досвід первинного аудіовізуального носія у вигляді целулоїдної стрічки.

Цифровий формат дає більші технічні можливості, однак стандарти того, як повинні виглядати пропаганда, викладення фактів та шум, які, як зазначав Д. Дрешер, є основними у типології міжнародної політичної комунікації, були закладені саме цим примітивним носієм людської думки, а точніше – інструментом вираження такої, шляхом образних сполук, що дає, зрештою, певні переваги відносно до виключно текстових масивів, які потребують значно більш детального перекладу для подолання мовних бар'єрів, у той час як відео має здатність передати більшу частину інформації без перекладу взагалі, а за допомогою інтерактивних елементів (таких як коментарі на YouTube) таке трактування може не лише уникнути помилкових контекстів (хоча здобути їх також певною мірою може), а й значно їх розширити.

Про те, наскільки довіра до аудіовізуальних джерел інформації зобов'язана саме попереднім носіям – кіно- та відеоплівкам свідчить те, наскільки користується попитом різних рівнів стилізація під ці носії у нашу цифрову еру (логічною максимом якої є зйомка на архаїчні носії для більшої автентичності). Оскільки така стилізація здебільшого відтворює те, що вважається недоліками аналогових носіїв (тобто шумом за типологією), можна досить логічно (і з емпірично культурної точки зору досить вірно) зробити припущення що й факти та пропаганда, які спираються на широкий культурний контекст, накопичений за роки кінематографом, будуть користуватися більшим попитом ніж ті, які будуть зроблені без урахування цього специфічного коду.

Назвати код кінематографу *універсальним* є певним спрощенням відносно до термінології наукового дослідження, вірніше було б сказати «таким, що має певну кількість універсально зрозумілих культурно-інформаційних образів та сполук». Втім, слово «універсальний» можна досить чітко протиставити слову «специфічний», а саме таким словом можна позначити вже новий контент Інтернету, вплив якого на міжнародну політичну комунікацію поки що може здаватися опосередкованим, однак є не лише наявним, а інспірує, у певній мірі, тренди, які стають надбанням вже «універсального» фонду.

Взаємне існування універсального та специфічного у міжнародній комунікації, яке призводить до потенційного збагачення обох, видається досить влучним робочим варіантом теоретичного еволюційного стрибку дуалізму міжнародної політичної комунікації, який у 1952 році навів Х.Шпейер, протиставивши «масу» та «еліту». У цифровому середовищі так гучні слова, як «vs.» («проти»), здебільшого будуть видаватися архаїчною абстракцією, бо таке середовище може й зберігає у собі певну конфліктність між більш масовим та специфічним контентом, але вже не може протиставити їх один одному в умовах прямої залежності одного від іншого.

Роль аудіовізуального контенту у міжнародній політичній комунікації значно ускладнює мистецький аспект такого виду медіа, який відповідно до коливань у сторону специфічності чи універсальності може бути як більш зрозумілим та простим прикладом міжнародної політичної комунікації (наприклад експортом фільмів про відомих політиків минулого та сучасності задля поширення загальних ідеалів певних політичних доктрин), так і складним випадком відображення малопомітних, але зрештою досить істотних поштовхів у суспільстві загалом, яке, пройшовши через «артистичний фільтр», набуває численних елементів, трактувати які простіше з позиції культурології, яка, на превеликий жаль, не може розпізнати у культурному коді аудіовізуального контенту те, що було б корисно бачити там саме досліднику міжнародної політичної комунікації. Більш ретельне вивчення таких творів може дати нові комунікативні перспективи поколінням, які живуть в адекватно новому комунікативному просторі.

УДК 327 (341):004.7

РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЦЕНЗУРУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-КОНТЕНТУ В КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄС

М. М. Первушин

Нормотворчі органи Європейського союзу опікувалися проблемою розповсюдження нелегального та шкідливого контенту в Інтернеті ще із початку 90-х років. За цей час на загальноєвропейському рівні, в першу чергу завдяки діяльності Єврокомісії, було створено низку нормативних документів, що висловлюють точку зору Євросоюзу з приводу боротьби із розповсюдженням в Інтернеті матеріалів, що є порнографічними, екстремістськими, або порушують авторські права. Тим не менш, жоден керівний орган ЄС не сформулював чітких критеріїв, за яких фільтрування чи блокування контенту припускається, чи є небажаним. Крім цього, Єврокомісія вважає що встановлення загальноєвропейської системи фільтрації контенту не є доцільним з фінансових міркувань. Через це держави-члени Євросоюзу застосовують ці засоби на свій розсуд, керуючись в першу чергу власним розумінням того, що є легальним та нелегальним, а не тими законодавчими рамками, що були встановлені Євросоюзом. Як правило, рішення про блокування чи обмеження доступу до сайту приймається судами місцевої юрисдикції, хоча потенційно може мати глобальний вплив. Подібним чином, положення про поширення дії німецького законодавства на будь-який сайт, що містить в собі расистський або нацистський контент, незалежно від того, на території якої держави знаходиться домен цього сайту, було спочатку апробоване у Північному Рейні-Вестфалії.

Схожої точки зору дотримуються й представники влади у Франції, які стверджують, що для належного дотримання так званого права на забуття Google